

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ב"ל 34138-06-16

ב"ל 34179-06-16

26 פברואר 2019

לפני:

כב' השופטת מירב קליימן

נציגת ציבור (עובדים) גב' אורית הרצוג

התובעים:

1. רפאל שמאי

2. אלגריה שמאי

-

הנתבע:

המוסד לביטוח לאומי
ע"י ב"כ: עו"ד משה אהרון

פסק דין

בהליך זה עותרים התובעים, מר שמאי רפאל ואשתו גב' שמאי אלגריה, להמשיך זכאותם לקצבת זקנה ולביטול חובם למוסד לביטוח הלאומי.

במסגרת ההכרעה בהליך נידרש לשאלת תושבותם החל מיום 10.11.11 ועד עזיבתם את הארץ ביום 20.12.12.

עיקרי העובדות כפי שעולות מכתבי הטענות ומניהול ההליך

1. התובע יליד 11.05.145 (זכאות לקצבת אזרח ותיק החל מיום 01.05.12). התובעת ילידת 1946.

2. התובעים שהו בחו"ל החל מחודש אוגוסט 1984 ועד חודש דצמבר 1992, אז חזרו להתגורר בארץ.

3. מחודש ינואר 1993 ועד חודש מאי 1995 סווג התובע כעצמאי במוסד וחויב בדמי ביטוח כעצמאי. התובעת לא חויבה בדמי ביטוח בהיותה אישה נשואה (ר' הודעת הנתבע מיום 12.02.17).

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ב"ל 34138-06-16

ב"ל 34179-06-16

4. בשנת 1995 עזבו התובעים את הארץ, שהו ברציפות בחו"ל והוגדרו, כל אחד, כ"לא תושב" החל מיום 27.05.1995 ועד 10.11.11, עת שבו להתגורר בישראל.
5. לאחר חזרתו ארצה באוקטובר 2011, הגיש התובע ביום 18.04.12 שאלון לקביעת תושבות ומעמדו נקבע כ"תושב חוזר" החל מיום 10.11.11 (השאלון לא הוגש לבית הדין).
6. ביום 03.04.12 הגיש התובע תביעה לקצבת זקנה (להלן גם: "קצבת אזרח ותיק") ותביעתו אושרה החל מיום 01.05.12. אין חולק שגם לתובעת שולמה קצבת אזרחית ותיקה. מזכאותו של התובע לקצבת אזרח ותיק קוזז חוב דמי ביטוח שנוצר בתקופה בה היה עצמאי בשנים 1993-1995, לאחר שבוטלו מהחוב קנסות והצמדה. התובע מכחיש קיומו של חוב זה (ראו הודעתו מיום 07.03.17).
7. ביום 18.12.12 קיבל התובע מכתב מאת גב' שהדי שירלי, פקידה במחלקת זקנה ושאיירים במוסד, בו נכתב:

"הריני להודיעך שהנך זכאי להמשך תשלום קצבת זקנה ללא הגבלת זמן בהיותך שוהה בארה"ב. לידיעתך זכאותך כשוהה בחו"ל מותנית בקבלת אישור חיים מקורי מידי שנה."

מכתב זהה נשלח אל התובעת (להלן: "המכתב").

8. יומיים לאחר קבלת המכתב, ביום 20.12.12, עזבו התובעים את הארץ, וחזרו להתגורר בארצות הברית, שם הם מתגוררים גם כעת.
9. ביום 27.01.16 ניתנו החלטות השוללות את תושבתם של התובע ושל התובעת למפרע החל מיום 10.11.11. נדחתה גם זכאותם לקצבת אזרח ותיק בהתאם לסעיפים 240 ו-244 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] התשנ"ה-1995 (להלן: "החוק") (ת/2).

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ב"ל 34138-06-16

ב"ל 34179-06-16

10. בעקבות החלטת הנתבע מיום 27.01.16, אשר קבעה כי התובעים אינם תושבים מאז 10.11.11 ומאחר ובתקופה ממאי 2012 ועד ינואר 2016 שולמה לכל אחד מהם קצבת אזרח ותיק שלא היו זכאים לקבלה, נוצר חוב. חובו של התובע הועמד על סך 74,221 ₪. חובה של אשתו הועמד על סך 87,827 ש"ח (ר' הודעת הנתבע מיום 12.02.17, תע"צ הוגשו ביום 27.03.18).

ניהול ההליך

11. התביעות הוגשו ביום 16.06.16 בשני תיקים נפרדים. בפועל הוגשו התביעות על ידי גב' סיטון, שהתובעים ייפו את כוחה במסמך מיום 06.06.16.

12. ביום 8.9.16 הגיש אחיו של התובע בקשה לבית הדין, במסגרתה ביקש את איחוד תיקים של התובע ושל התובעת (16-06-34179). ההליכים אוחדו בהחלטה מיום 15.09.16.

13. ביום 22.01.17 שוב ייפו התובעים את כוחה של גב' שרה סיטון לייצג אותם בהליך כאן. ביום 24.01.17 ייפו את גב' סמואלסדורף יפעת לייצג אותם, במקומה של גב' סיטון.

14. בדיון בפני כבוד השופטת חנה טרכטינגוט הובהר לגב' סמואלסדורף כי חובה על התובעים להתייצב לדיון ההוכחות. כך הובהר גם בהחלטה מיום 07.05.17.

15. דיון הוכחות נקבע ליום 02.01.18, בהתאם להחלטה מיום 07.05.17. התובע פנה במכתב בו הסביר, כי אין באפשרותו להגיע לדיון ההוכחות מאחר והוא מתגורר בארצות הברית. התובע ביקש לייפות את כוחה של גב' שרה סיטון לייצג אותו ואת התובעת בדיון (ר' מכתב מיום 27.11.17).

16. בית הדין הבהיר לתובעים כי ככל שלא יודיעו עד ליום 17.12.17 כי בכוונתם להתייצב לדיון יורה על מחיקת התביעה. התובע שב וביקש כי התיק ינוהל בעדרו (ר' מכתבו מיום 10.12.17). הנתבע התנגד לבקשה בתגובה מיום 14.12.2017.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ב"ל 34138-06-16

ב"ל 34179-06-16

17. ביום 20.12.17 שלח התובע מסמכים רפואיים מבלי שצורף להם הסבר, וכן בקשה להחליף את מותב בית הדין. באותו היום ניתנה החלטת בית הדין על פיה הדיון שהיה קבוע ליום 02.01.18 בוטל. הובהר לתובע כי עליו להתייצב לדיון הוכחות שייקבע במועד אחר. כמו כן הובהר במסגרת ההחלטה כי יש לנמק את הבקשה שהוגשה להחליף שופט היושב בדין.

18. התובע חזר על בקשתו שלא להתייצב למשפט וכן על בקשתו להחליף את מותב בית הדין ואף הודיע כי חלה, למרבה הצער, בסרטן (ר' בקשה מיום 28.12.17). הנתבע התנגד להחלפת המותב ולבקשת התובע שלא להתייצב לדיון (הודעה מיום 02.01.18). בקשת התובע להחלפת מותב נדחתה ונקבע דיון ליום 10.07.18.

19. התובע שלח תגובה, וזו התקבלה כתמצית עדות ראשית אותה יוכל להשלים במועד הדיון (ר' בקשה והחלטה מיום 16.04.18).

20. בשלב זה ביקש התובע כי המוסד ינפיק לו אישור רשמי על פיו לא תעוכב יציאתו מן הארץ אם יגיע לדיון (ר' בקשה מיום 26.06.18). הנתבע סירב להנפיק התחייבות כאמור (ר' תשובת הנתבע מיום 05.07.18). הבקשה נדחתה בהחלטה מיום 06.07.18.

21. התובעים לא התייצבו לדיון ביום 10.07.18. לדיון התייצבה גב' סיטון, אחותו של התובע. ניתנה החלטה המורה לתובע להודיע תוך 14 יום, האם מבקש הוא לקדם את ניהול ההליך על דרך קביעת מועד חדש לישיבת הוכחות, או שמא מבקש הוא לבחון ניסיון להגיע להסכמות עם המל"ל, על דרך של הגשת בקשה לביטול החוב.

22. ביום 18.7.2018 ביקש התובע לדחות את מועד הדיון. בעקבות בקשתו נקבע דיון הוכחות ליום 11.12.18. לדיון זה התייצב התובע יחד עם אחותו. התובעת לא התייצבה לדיון ולא הודיעה דבר לבית הדין.

23. מאחר והתובע אינו מיוצג קבענו כי המסמכים שהוגשו על ידו יהוו תמצית עדות ראשית מטעמו (ר' עמ' 4 לפרוטוקול הדיון, שורות 16-17). התובעת לא הגישה תצהיר לבית הדין, אף לא על דרך של הגשת מכתב או בקשה מטעמה.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ב"ל 34138-06-16

ב"ל 34179-06-16

24. התובעת לא התייצבה לדיון, לא הגישה גרסה לבית הדין, לא הגישה תצהיר עדות ראשית או מכתב כלשהו שניתן יהיה לראות בו גרסה מטעמה. באורח זה אף לא הגישה כך מסמך הנוגע לתביעתה (למעט המכתב מיום 18.12.12 מאת גב' שהדי שירלי, בנוגע לזכותה לקבלת קצבה גם בזמן המגורים בארה"ב).

25. עוד נציין כי התובע העיד שקיים שיחות טלפון עם בא כוח המוסד, לטענתו הקליט את השיחות בארבע קלטות (ר' עמ' 8 לפרוטוקול הדיון, שורות 19-21). חלק מטענותיו של התובע מתבססות על אותן קלטות שלטענתו הקליט. לא נתייחס לטענות אלה משההקלטות כלל לא הוצגו בבית הדין ולא ניתנה לנתבע הזדמנות להגיב לאמור בהן.

עיקר טענות הצדדים בהליך

26. לטענת התובע אין הוא חייב דבר בגין תקופת עבודתו כעצמאי, כבר בשנת 1993 סגר את העסק ורואה החשבון שלו הסדיר את ענייניו מול הרשויות. כמו כן טוען התובע להתיישנות טענות המוסד ביחס לתקופה שבין 1993-2012.

27. עוד עולה מטענות התובע כי כאשר חזרו הוא ואשתו להתגורר בארץ בשנת 2011 היה בכוונתם להשתקע בישראל, כאשר רק קשיים כלכליים גרמו לכך ששבו לחיות בארצות הברית. התובע טוען כי שירת שירות את המדינה ולחם במלחמותיה ועל כן הוא זכאי לקבל קצבת אזרח ותיק.

28. התובעים תולים יהבם במכתב, שצוטט לעיל. לשיטתם של התובעים מדובר בהתחייבות בלתי הדירה מאת הנתבע להמשיך לשלם להם קצבת זקנה ללא הגבלת זמן, גם בעת שהותם בארה"ב.

29. לטענת הנתבע, התובעים שבו לחיות בישראל זמן קצר לפני שהפכו לזכאים לקצבת אזרח ותיק, מתוך מטרה לקבל את הקצבה. הצהרתם בדבר כוונה להשתקע הייתה הצהרה כוזבת. התובעים לא עשו כל ניסיון להתפרנס בארץ ועזבו את הארץ יומיים לאחר שניתן להם אישור כתוב על פיו יהיו זכאים לקצבה גם אם יחיו בחו"ל.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ב"ל 34138-06-16

ב"ל 34179-06-16

דיון והכרעה

30. הפלוגתא שנקבעה בהחלטת בית הדין מיום 7.5.2017: "האם בדין נשללה קצבת הזקנה לתקופה רטרואקטיבית. האם בדין נוצר לתובעים חוב". השאלה העומדת להכרעתנו, לפיכך, היא האם יש לראות בתובעים תושבים בתקופה שבין 11/2011 ל 12/2012. ככל שנענה על שאלה זו בחיוב, הרי שהיו זכאים לקצבת אזרח ותיק ששולמה להם ויצירת החוב בשגגה יסודה. ככל שהתשובה לכך תהא שלילית, לא היו זכאים לקצבה מלכתחילה ובדין נקבע חובם.

31. בע"ע (ארצי) 28253-02-12 שמואל שפינט נ' המוסד לביטוח לאומי, ניתן ביום 18.6.2013, חזר כבוד השופט איטח (כתוארו דאז) על אופן בחינת תושבתו של מאן דהוא וכך שנה, תוך הפניה להלכות קודמות:

"המבחן לקביעת תושבותו של אדם לצורך זכויות מכוח החוק הינו מבחן מרכז החיים, הנבדק לפי מירב הזיקות. למבחן זה שני פנים: ההיבט האובייקטיבי – הבוחן היכן מצויות מירב הזיקות של האדם מבחינה פיזית; וההיבט הסובייקטיבי – הבוחן מה הייתה כוונתו של האדם והיכן הוא רואה את מרכז חייו, להבדיל משהות ארעית או זמנית. היבטים אלה יש לבחון לאור כלל הנסיבות העובדתיות, ובכלל זה: זמן שהייה בישראל בתקופה הרלוונטית, קיומם של נכסים בישראל, מקום המגורים הפיזי, המקום בו מתגוררת משפחתו של האדם ובו לומדים ילדיו, אופי המגורים, קשרים קהילתיים וחברתיים, מקום העיסוק וההשתכרות, מקום האינטרסים הכלכליים, מקום פעילותו או חברותו של האדם בארגונים או מוסדות, מצגים של האדם עצמו אשר יש בהם כדי ללמד על כוונותיו, ומטרת השהייה מחוץ לישראל. הבחינה צריכה להיעשות כאשר נותנים את הדעת לסגנון החיים המשתנה ולאופי המשתנה של "תושבות" בהתאם לגיל המבוטח".

32. בעב"ל 18308-12-17 מיכאל שלימוביץ נ' המוסד לביטוח לאומי, ניתן לאחרונה ביום 13.8.2018, חזר כבוד השופט סופר על הנחת היסוד לפיה תנאי בסיסי לצורך קבלת זכויות סוציאליות מהמוסד לביטוח לאומי היא התושבות הנותנת זיקה שבין המבוטחים למדינה, ולמחויבות המדינה לתושביה לסיפוק צרכיהם הסוציאליים של תושביה הקבועים (ר' עב"ל (ארצי) 39020-11-13 עטאללה – המוסד לביטוח

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ב"ל 34138-06-16

ב"ל 34179-06-16

לאומי (25.6.18)) כאשר המבחן המרכזי הבודק תושבות היא "הדרישה לקיים מרכז חיים ומירב הזיקות לישראל במסגרתם מוצאת ביטוי התפישה הטריטוריאלית של חוק הביטוח הלאומי (עב"ל (ארצי) 83/06 ג'אן טייץ – המוסד לביטוח לאומי (2.6.2009); עב"ל (ארצי) 275/99 יוסף אייזן – המוסד לביטוח לאומי פד"ע ל"ח (781).

33. באשר להיבט הסובייקטיבי של מבחן מירב הזיקות נפסק כך –

"המערער הרחיב בערעור על ההיבט הסובייקטיבי. היבט זה משתקף בכוונותיו של אדם. יש לערוך בדיקה כזו בזהירות ויש לתת לה משקל משני, אלא אם יהיו ראיות חיצוניות שיתמכו בכוונות.

המערער ציין בתצהירו בסעיף 17 כי בשל שתי העבודות נאלץ להישאר בחו"ל...

כפי שקבע בית הדין האיזורי, כוונותיו של המערער אינן נתמכות במעשים. ההיפך הוא הנכון, בדירה בארץ אותה רכש עם הוריו, מתגוררים הוריו. העובדה שיש לו חשבון בנק בארץ, הוא משלם משכנתא, יש לו רישיון ישראלי והוא משלם מיסים למס הכנסה, לא מלמדים שמרכז חייו הוא בארץ. נוכחותו המצומצמת בארץ, מגורי הקבע באוקראינה, היקף העבודה החלקי בחברה הישראלית, מלמדים שמירב הזיקות של המערער הן לאוקראינה."

34. באשר לנטל ההוכחה בתביעת תושבות פסק בית הדין הארצי כי:

"הנטל נקבע לפי המצב עובר לתקופה הנתבעת. במקרה בו לפני התקופה הרלבנטית, התובע היה תושב ישראלי הרי שחובת ההוכחה תוטל על כתפי המוסד להראות שהתובע העתיק את מרכז חייו מחוץ לתחומי מדינת ישראל בתקופה הרלבנטית (עב"ל (ארצי) 470/08 עליאן אינאס – המוסד לביטוח לאומי (18.8.09); עב"ל (ארצי) 113/10 סלאמה עאישה – המוסד לביטוח לאומי (8.5.11). (הדגשה אינה במקור, מ.ק).

המערער היה תושב ישראל ומחזיק בתעודת זהות ישראלית. על כן חובת ההוכחה הייתה צריכה להיות מוטלת על המשיב. יחד עם זאת, פסק דינו של בית הדין האיזורי מתייחס למכלול הראיות שהביאו הצדדים ומהן ארג את מסקנותיו. על כן במאזן הכולל, התקבלה והוכחה גרסת המשיב כמסתברת יותר ולפיה המערער אינו תושב הארץ."

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ב"ל 34138-06-16

ב"ל 34179-06-16

35. אין חולק כי התובעים התגוררו בארץ בתקופה מנובמבר 2011 ועד דצמבר 2012, השאלה היא האם ניתן לראות בהם תושבים בתקופה זו אם לאו והאם כדין שולמה להם קצבת הזקנה אותה עת.

ככל שבדין קבע המוסד כי למעשה אין להכיר בהם כתושבים באותה התקופה, שכן מרכז חייהם אותה תקופה – אובייקטיבית וסובייקטיבית לא היה בארץ - ממילא לא קמה לתובעים, מלכתחילה, הזכאות לקבלת קצבת זקנה ותוך כך אין הם זכאים להמשך תשלומה בארה"ב.

36. טרם נתייחס לתביעה גופה, נטעים כי לטעמנו יש לראות בתובעת בהליך כמי שזנחה את תביעתה. התובעת לא פנתה כלל לבית הדין, למעט בהגשת התביעה באמצעות מיופת הכוח גב' סיטון ובאמצעות בעלה. התובעת, כאמור, לא הגישה תצהיר ולא כל ראיה (למעט המכתב), לא התייצבה לדיון ההוכחות מבלי למסור על כך הודעה לבית הדין וזאת למרות החלטות בית הדין וההתראות שניתנו.

37. דינה של תביעת התובעת הינה דחייה גם לגופו של עניין. על סמך ראיות התובע שהוגשו בהליך והעובדות שהתבררו בנוגע לשני בני הזוג, הרי שדין תביעת התובעת להידחות בשל כך שאין לראות בה תושבת ישראל בתקופה שבמחלוקת, ומשכך לא הייתה זכאית לקבל קצבת אזרח ותיק מלכתחילה. הדברים נכונים גם לגבי עניינו של התובע בהליך.

נפרט להלן טעמנו לכך.

38. אין חולק כי מאז שנת 1984 חי התובע עם אשתו מחוץ לגבולות הארץ, למעט לתקופה בת שנתיים בין השנים 1993-1995 ותקופה קצרה נוספת בת שנה וחודש מנובמבר 2011 עד דצמבר 2012.

39. התובעים הוכרו כתושבי ישראל וקיבלו קצבאות אזרח ותיק על סמך הצהרתם כי שבו לישראל על מנת להשתקע בה. השניים שהו בישראל כשנה, במהלכה לא הוכח בפנינו כי החזיקו נכסים או כי היה להם קשר בר קיימא, שאינו בר חלוף, עם הארץ.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ב"ל 34138-06-16

ב"ל 34179-06-16

40. לטעמנו, בשים לב לפסיקה אותה הבאנו לעיל, לאור השהות הארוכה בחו"ל שקדמה לתקופה שבמחלוקת - לגביה אין חולק כי התובעים לא היו תושבים - הנטל להוכיח תושבות בשנת 2012, מוטל על כתפי התובעים.

מודעות וערות אנו לכך כי באותה תקופה גילה המוסד דעתו לפיה יש לראות בתובעים כתושבים ושקלנו האם בנסיבות אלו יש להעביר את נטל ההוכחה חזרה אל כתפי המוסד. לטעמנו, לאור התקופה הארוכה בה חיו התובעים בארה"ב ומשלא היו תושבים כל אותה עת, אין בכך, בשים לב להלכה הפסוקה, כדי להפוך את נטל ההוכחה בהליך. נאמר כי גם אם תאמר אחרת, הרי שהמארג הראייתי הדל, כפי שנפרש לפנינו במסגרת הדיון, מעלה על הנתבע כאילו הוכיח טענתו בדבר העדר תושבות, אף לו היה מועבר הנטל חזרה אל כתפיו.

41. התובע העיד בפנינו: **"אני הגעתי מארה"ב לארץ עם 100,000 דולר, ועם זה קניתי מוצרים לבית ושכרתי דירה."** (ר' עמ' 5 לפרוטוקול הדיון, ש' 17-18) אולם לא הציג בפנינו כל חוזה המעיד על שכירת נכס או כל ראיה אחרת המעידה על רכישת מוצרים הנרכשים באופן טבעי לצורך השתקעות במדינה. התובע אף לא פירט מה עלה בגורלם של אותם מוצרים לאחר שנה כשעזב את הארץ.

42. לטענת התובע הוא ואשתו התגוררו בארץ בשכירות, הוא העיד כי שכר הדירה עמד על סך 4,000 ₪ והקצבאות שקיבלו הוא ואשתו, עמדו על סך 3,500 ₪. משכך נאלץ לטענתו לעזוב את הארץ. התובעים שבו לארה"ב לאחר שבתם הזמינה אותם להתגורר בדירה שבבעלותה ולאחר שביררו כי יהיו זכאים לגמלה גם אם יתגוררו בארצות הברית.

43. בהקשר זה נציין כי ישנה סתירה בין הדברים שציין התובע בתביעה לקצבת זקנה והשלמת הכנסה שם ציין כי הוא מתקיים מתרומות של חברים עד שיתחיל לעבוד. בעדותו, לעומת זאת, ציין כי הגיע ארצה עם סך של 100,000 דולר ולא ציין כי התקיים בסיוע חבריו.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ב"ל 34138-06-16

ב"ל 34179-06-16

44. התובע לא הוכיח שעשה ניסיון ממשי להתפרנס בארץ. כל שהגיש הוא כרטיס ביקור אותו חילק לטענתו בתיבות דואר (ת/1). התובע לא נרשם כעצמאי ברשויות, ולדבריו לא ביצע בארץ אף לא עבודה אחת (ר' עמ' 5 לפרוטוקול הדיון, ש' 14, עמ' 8 לפרוטוקול הדיון, שורות 1-3).

45. מצאנו קושי בקבלת גרסתו של התובע בנוגע לניסיונותיו להשתלב בארץ ולהשתקע בה. התובע התייחס בערבוביה לתקופות שונות: לתקופה שבין 1993-1995, לתקופה שבין 2011-2012 ולבסוף התייחס גם לתקופה 2003-2005, תקופה בה לטענתו הקים חברה והעסיק פועלים (כאשר בתקופה זו חי ממילא בארצות הברית והיא אינה רלוונטית למחלוקת כאן, ר' עמ' 8 לפרוטוקול הדיון, שורות 13-4).

46. התובעים וילדיהם חיים בחוץ לארץ משך שנים. בשנת '92 חזרו התובעים וילדיהם ארצה, אך בחרו לחזור לארצות הברית כבר בשנת 1995. בשנת 2011 שבו ארצה רק התובע ואשתו. בתו של התובע ואחד מבניו חיים בארצות הברית, כאשר מגרסת התובע לא ניתן להבין בוודאות האם ומי מילדיהם הנוספים חיים בארץ (ר' עמ' 7 לפרוטוקול הדיון, שורות 19-25). נראה כי משפחתם הקרובה של התובע ואשתו מתגוררת בארצות הברית ולא בישראל. גם נתון זה מעורר תהיות בנוגע לכנות כוונתם להשתקע בארץ בשנת 2012 וכן באשר למרכז חייהם באותה העת.

47. כאמור, התובע תולה יהבו במכתב שקיבל ביום 18.12.12 על פיו יהיה זכאי לקבל את קצבת הזקנה גם אם יחיה בחו"ל (מכתב התובע אל בית הדין מיום 25.12.17). אלא שהזכאות להמשיך לקבל קצבה תלויה בכך שמלכתחילה היה זכאי לקבלה ולא במכתב כזה או אחר. בענייננו, טענת הנתבע היא שהתובע לא היה זכאי לקבל את הקצבה אותה החל לקבל במאי 2012 ועל כן אין מקום להסתמך על המכתב. המסקנה הנובעת מכך היא שאין משמעות להתחייבות להמשיך לשלם לו את הקצבה שמלכתחילה, מצד הדין, לא היה זכאי לקבלה.

48. התובע לא זימן אף עד ולא הציג ראיות לתמיכה בגרסתו, לא זימן איש מבני משפחתו, לא אנשים עמם בא במגע במהלך שנת שהותו בארץ ואפילו אשתו –

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ב"ל 34138-06-16

ב"ל 34179-06-16

התובעת, לא התייצבה לצורך מתן עדות וחקירה נגדית. כך שלא הוכח בפנינו כי מירב הזיקות בענייניו בתקופה הרלבנטית, על בסיסה ניתן המכתב, היה אכן בארץ.

49. הלכה היא כי הימנעות מהבאת עד שיכול לכאורה לתמוך בגרסת בעל הדין, נזקפת לחובת מי שנמנע מהבאתו, כאשר חזקה כי לו היה מביא את אותה ראיה, הייתה פועלת לחובתו (ר' [רע"א 4868/15 בנק לאומי לישראל בע"מ – גלזר](#), פסקאות 9א. ו – 9ב. ניתן ביום 29.7.2015).

50. לאור כלל הנתונים בתיק מצאנו כי התובע לא הוכיח ששב ארצה בשנת 2011 על מנת להשתקע בה. התובע לא הוכיח כי באותה תקופה שכר דירה או שרכש חפצים, כטענתו. התובע הציג גרסאות שונות בנוגע לדרך בה כלכל חייו בארץ. התובע לא הוכיח שעשה ניסיון כלשהו להתפרנס בישראל לא טען ולא הוכיח שרכש ציוד שימש אותו בעבודה. כל שהציג הוא כרטיס ביקור, שלא ברור מתי הופק והאם אכן חולק בתיבות הדואר כטענתו.

51. ילדיו של התובע חיים בארצות הברית, כמעט כל חייו הבוגרים חי התובע בארה"ב ואף העיד כי: "באמריקה יותר טוב" (ר' עמ' 7 לפרוטוקול הדין שורה 25). סמיכות הזמנים בין גיל הזכאות לקבלת גמלת אזרח ותיק והחזרה לארצות הברית מעלה אף היא תהיות באשר לכנות כוונת התובע ואשתו לקבוע חייהם בישראל.

52. לאור כל האמור, מצאנו כי יש להורות על דחיית התביעה ולקבל את עמדת הנתבע על פיה אין להכיר בתובעים כתושבי ישראל בתקופה שבין נובמבר 2011 ועד דצמבר 2012. מכאן כי חובם של התובעים בדין נוצר ולא מצאנו להתערב בהחלטת הנתבע בהקשר זה.

סוף דבר

53. לאור כלל האמור לעיל דינה של התביעה, דחייה. שוכנענו כי מארג הראיות בהליך מחייב את המסקנה לפיה אין לראות בתובע כתושב ישראל בחודשים בהם התגורר בישראל בשנת 2012. לא הוכח כי התובע ואשתו שבו לישראל על מנת להעביר אליה את מרכז חייהם בכל צורה שהיא.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ב"ל 34138-06-16

ב"ל 34179-06-16

54. התובע ואשתו חיים בארצות הברית, שהותם בארצות הברית הייתה ועודנה שלא לצורך מוגדר וארעי אלא שהות שיש בה משום העתקת מרכז חיים (ראו עניין טייץ שאוזכר לעיל וכן דב"ע (ארצי) מא/0-65-0 כמיליא חורי – המוסד לביטוח לאומי, פד"ע יב 304). באורח זה, החוב שנוצר לתובעים בגין קבלת קצבת אזרח ותיק שלא היו זכאים לקבל, עומד על כנו.

55. בית הדין שב ומציע לתובעים לפנות לוועדה לביטול חובות בנתבע.

56. בשל אופיו הסוציאלי של ההליך, איננו עושים צו להוצאות.

57. זכות ערעור כדין.

ניתן היום, כ"א אדר א' תשע"ט, (26 פברואר 2019), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.

מירב קליימן, שופטת

אב"ד

גב' אורית הרצוג

נציגת ציבור עובדים

